

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๖

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพ

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพ

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ พรรคสันติภาพ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ พรรคสันติภาพเคยรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

พรรคสันติภาพได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ ดังนี้

(๑) เงินจัดสรรตามโครงการและแผนงานที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเงินรวม ๑๕๓,๕๐๐ บาท และยังไม่ได้เบิกจ่าย เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้มีมติชะลอการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ ให้แก่พรรคสันติภาพ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕

(๒) เงินสนับสนุนเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค สำหรับสาขาที่ขอรับการสนับสนุนเป็นการทั่วไป จำนวน ๖๘,๐๗๐ บาท โดยเบิกจ่ายไปแล้ว ๒ งวดๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท

เมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคสันติภาพดำเนินการ แต่ไปรษณีย์ได้ส่งคืนผู้นำฝาก เนื่องจากพรรคสันติภาพย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖) ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ปรากฏว่า พรรคสันติภาพไม่ได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงมีเหตุให้ยุบพรรคสันติภาพตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

พรรคสันติภาพ (โดยนายอำนวยการ สุวรรณกิจบริหาร หัวหน้าพรรค) ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ดังนี้

ผู้ถูกร้องได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาของผู้ร้องและต่อสู้ว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นความเท็จ เพราะผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานกิจการของพรรคสันติภาพต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้รับเอกสารรายงานของผู้ถูกร้องไว้ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ เช่นกัน โดยมีเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ลงชื่อรับพร้อมลงวันที่รับในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยถูกต้องตามกฎหมาย ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑ ที่ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินงานของพรรคเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ประกอบรายงานที่ได้ยื่นไว้เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ด้วย และเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้รับเอกสารดังกล่าวไว้ โดยลงลายมือชื่อผู้รับพร้อมลงวันที่รับไว้เช่นกัน ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๒ ที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นเรื่องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ แล้ว จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้อง และให้ผู้ถูกร้องดำเนินกิจกรรมพรรคการเมืองตามกฎหมายต่อไป

การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๓๗ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๓๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๘ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๘ “บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น”

มาตรา ๖๒ “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๓ “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนดังกล่าว และให้นายทะเบียนนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน”

มาตรา ๖๔ “พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่ามีเหตุต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้พรรคการเมืองนั้นคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคสันติภาพซึ่งต้องยื่นต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ เป็นข้อเท็จจริงที่นายทะเบียนพรรคการเมือง อ้างว่า พรรคสันติภาพได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด (ท.พ. ๘) ยื่นต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ แล้ว แต่พรรคสันติภาพมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน พรรคการเมืองยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ (มาตรา ๖๒ ของพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑) โดยพรรคสันติภาพเพิ่งจัดส่งเมื่อ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเรื่องวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคสันติภาพตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ประเด็นนี้พรรคสันติภาพโดยนายอำนวยการ สุวรรณกิจบริหาร หัวหน้าพรรค ได้แย้งว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานกิจการของพรรคสันติภาพต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้รับเอกสารรายงานของผู้ร้อง ไว้ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ เช่นกัน และเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นแบบ รายงานการดำเนินกิจการของพรรคสันติภาพ รวมทั้งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคสันติภาพ เพิ่มเติมให้ครบถ้วน พร้อมทั้งส่งสำเนารายงานทั้ง ๒ ฉบับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญประกอบการพิจารณา วินิจฉัย

เมื่อพิจารณาคำร้องและข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องประกอบกับสำเนารายงานกิจการของพรรคสันติภาพ พร้อมทั้งบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง และบทบัญญัติที่ว่าด้วยการเลิกและยุบพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่าพรรคสันติภาพไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพราะได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งตามกฎหมายพรรคสันติภาพจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค ในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือน มีนาคม ๒๕๕๖ เมื่อพรรคสันติภาพมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว จึงมีเหตุให้ยุบพรรคสันติภาพได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงให้ยุบพรรคสันติภาพ

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ